

Norm: Positieve communicatie

Oefening: De spreekbeurt van Joran, een kringgesprek

Voor wie: Groep 5 tot en met 8 voor in de eerste 7 schoolweken.

Doel: Leerlingen spreken uit dat het belangrijk is, dat je luistert naar elkaar en op elkaar ingaat.

Toelichting

Leerlingen kunnen tijdens een interactieve instructie / les de neiging hebben om op elkaar te reageren en niet meer met de les bezig te zijn. De oorzaak hiervan kan buiten het kind en de groep liggen (saaie les, te lange instructie, niveau is te hoog of te laag), maar kan ook in het kind en de groep zitten.

In deze oefening krijgen de kinderen de ruimte om zich uit te spreken over dergelijk gedrag tijdens een les. Hoe zou dit moeten. Het gaat er natuurlijk om dat de positieve norm (luisteren en ingaan op de leerkracht en de andere leerlingen) benoemd gaat worden. In het verhaal is wel gekozen voor een wat 'heftige situatie' waarin een leerling een spreekbeurt houdt. De bedoeling is dat in de nabespreking de transfer gemaakt wordt naar een situatie waarin een leerkracht voor de klas staat. Het is goed om, als deze norm is benoemd, een week of twee te oefenen met deze norm. Een les begin je dan als leerkracht met een terugverwijzing naar deze oefening en de uitgesproken norm. 'Dat is wat jullie vonden, we gaan er op letten tijdens deze les en bespreken aan het einde van de les of het is gelukt'. Aan het einde van de les kom je als leerkracht terug op dit punt. Je evalueert hoe het gegaan is. Benoem hierbij het positieve: wat ging er goed.

Vorbereiding

Lees het verhaal in de bijlage goed door en bepaal waar accenten komen. Bedenk welke leerlingen als eerste het woord krijgen na het verhaal. Verander eventueel de namen in het verhaal als ze voorkomen in de groep.

Lees de vragen goed door. De eerste vragen gaan over 'helpen', daarna gaat het past over 'er doorheen praten'.

Zet de leerlingen vooraf in een kring.

Uitvoering

- Vertel de leerlingen als ze in de kring zitten, dat er een verhaal voorgelezen gaat worden en dat er daarna over gepraat gaat worden.
- Lees het verhaal uit de bijlage voor.

Nabespreking

- Wat vind je van de vrienden van Joran?
- Is het goed om elkaar te helpen?
- Hoe vind je het voor Joran dat een aantal meiden er doorheen praten?
- Begrijp je het dat Joran hier onzeker van wordt en eerst niet door durft te gaan?
- Wie heeft dit zelf wel eens meegemaakt en wil dat vertellen?
- Is het terecht dat juf Sita boos wordt?
- Wat vind je er van dat kinderen er zo doorheen praten?
- Wat vind je er van als er door de juf of meester heen wordt gepraat?
- Wanneer kun je wel iets zeggen, volgens jou?

Bijlage – Verhaal

Het is donderdagochtend. Joran heeft zijn spreekbeurt. Hij heeft gekozen voor het onderwerp 'haaien'. Hij heeft zijn spreekbeurt goed voorbereid. Met een paar van zijn vrienden uit zijn klas heeft hij op internet gezocht naar informatie over haaien. Timo wist nog een gaaf filmpje op YouTube over de witte haai. "Hé, die is gaaf!" had Joran gezegd. "Ja, die moet je laten zien in de klas!" zeiden zijn vrienden.

Als Joran klaar zit voor zijn spreekbeurt, trillen zijn handen. "Ben je zenuwachtig?" vraagt Timo. Joran knikt. "Dat geeft niet hoor, ik ben ook altijd zenuwachtig. Iedereen is dat wel als hij voor in de klas staat. Je kan het best!" zegt Timo tegen Joran. Dan zegt juf Sita: "Jongens en meiden, Joran gaat zijn spreekbeurt doen." Eerst beginnen de vrienden van Joran te klappen, waarna alle kinderen van de klas klappen. Joran staat de glunderen. Nu durft hij.

Joran vertelt eerst wat de kinderen allemaal kunnen verwachten in zijn spreekbeurt. Daarna vertelt hij welke soorten haaien er zijn. Als Joran iets vertelt over haaien bij de kust van Australië, gebeurt er iets vervelends. "Haaien komen soms dicht bij de kust. Soms vallen ze mensen aan, dan bijten ze je," vertelt Joran. "Ha, ha, zeker in je bil!" roept Desiree. "Ja in van die grote vette dikke billen!" roept Francien. Janine reageert weer op Francien: "Ik weet wel iemand met dikke billen." "Oh, wie dan?" vraagt Karin. Ondertussen staat Joran stil voor de klas, hij wil verder. Zijn handen gaan weer trillen. Bedoelen ze hem? Heeft hij dikke billen? Joran wordt onzeker. Timo begint ontzettend boos te worden, Joran heeft helemaal geen dikke billen. "Zeg het dan!" roept Desiree. Dan grijpt juf Sita in: "Stoppen! Zijn jullie nou helemaal..."

De vier meiden worden stil. Juf is boos. Joran voelt tranen komen, maar hij wil niet huilen voor de klas! Timo ziet het en roept: "Joran, laat het filmpje zien!" Joran start via het digibord het filmpje op YouTube. De meiden durven niets meer te zeggen. Joran maakt zijn spreekbeurt af en krijgt van de juf en de groep een 'goed'.

René van Engelen